

hjemme, at man vil omgaae Loven, og der er ogsaa en større Leilighed til at gjøre det. Naar Børnet har kun et halvt eller et heelt Aar tilbage, for det skal endelig udskrives af Skolen, saa sig de: nu ville vi holde det hjemme og selv undervise det; men, naar det saa om et halvt eller heelt Aar viser sig, at Børnet ikke er blevet tilbørligt underviist, er det for sild at ville rette Feilen; thi den Tid, hvori de ældre Børn skulde og kunde modtage Underviisning i Skolen, er da allerede forbi. Derfor have vi foreslaaet den Bestemmelse, at efter det syldte tolvte Aar kan Fritagelsen, dog kun med Skoledirectionens og altsaa en høiere Autoritets Indrømmelse, bevilges de Børn, der hidtil have søgt Skolen. Vi have udtrykkelig talt om de Børn, der hidtil have søgt Skolen, og som altsaa have benyttet dens Underviisning, fordi de som Folge deraf give Formodning om, at de trænge mindre til den. Underledes stiller Forholdet sig med de Børn, der fra Begyndelsen af ere blevne underviste hjemme, og til deres 12te Aar ere blevne saaledes underviste hjemme, at man har fundet det tilbørligt. Der er jo nemlig al Grund til at formode, at de samme Forældre eller Værger, der i de forløbne Aar have sørget forsvareligt for Børnene, ville vedblive at sørge for dem. Naar disse Bestemmelser vedtages, troe vi, at der er indrømmet al den Frihed, der billigtvis kan indrømmes, men vi troe ogsaa, at der ikke er indrømmet Noget, som kan virke opløsende eller desorganiserende paa Børnene. Vi nægte ikke, at ogsaa disse Bestemmelser kunne omgaaes og kunne føre til Misbrug; men Bestemmelser angaaende Skolepligt og Underviisningspligt, der aldeles ikke skulde kunne omgaaes eller lede til Misbrug, kan Ingen fordre. En længere Erfaring har vist nok overtydet os Alle om, at vi ikke overalt kunne gjennemføre Skolepligten i Virkeligheden saaledes, at der ikke i dette Punct bliver Meget tilbage, som man kunde ønske var anderledes.

Vi have i § 2 foiet et almindeligt Ønske, om hvilket jeg vil bemærke, at det slutter sig til, hvad der er lovligt i Slesvig, og hvad der idetmindste paa mange Steder, navnlig i Jyl-

sand, enten er aldeles Praxis eller dog temmelig nær Praxis. Vi have der foreslaaet Frihed for Skolegang i den Tid, hvor Skolen, saaledes som Forholdene nu ere, yder mindst, og hvor man meest ønsker og trænger paa Landet til Børnens Arbeidskraft, — hele denne Bestemmelse er kun foreslaaet for Landets Vedkommende, hvor der ene er Foranledning dertil. Det er om Sommeren, at man i Særdeleshed ønsker at kunne benytte de ældre Børns Arbeidskraft, og vi vide jo Alle, at det er om Sommeren, at Børnene i Skolerne paa Landet lære mindst, navnlig de ældre Børn. Man har allerede tildeels lovtlig Tilladelse til at indfranke de ældre Børns Skolegang, og man har vel ogsaa paa mange Steder taget sig en større Frihed, end den bestaaende Lovgivning hjemler i saa Henseende, og der er, idetmindste paa mange Steder, en saadan Uvillie til, om Sommeren at lade de ældre Børn fuldstændigt opfylde deres Pligt mod Skolen, at det maa indrømmes, at paa mange Steder Frufterne af Skolegangen for de ældre Børn om Sommeren ere meget ringe. Vi have altsaa troet, at det var rigtigere her lovtlig at tilstaae en større Frihed, men da at tilstaae den betingelsesvis, saaledes, at den kun gives, naar man paa det samme Sted da ogsaa virkelig sørge for, at Skolen af de ældre Børn til en anden Tid benyttes stærkere og regelmæssigere. Vi have derfor foreslaaet, at man i de fem Sommermaaneder skulde fritage Børnene af den øverste Klasse for Skolegang, men at man skulde fritage hele Klassen, saa at der kom Regelmæssighed deri, men kun saaledes, at man da paa lagde den samme øverste Klasse en større Skolegang om Vinteren, nemlig fire Dage om Ugen, og at man dernæst ogsaa opgav nogle Ferier, som nu finde Sted, de saakaldte Bløiefrier, det, det tør jeg sige, ikke nu have nogen Betydning. Jeg har vel seet, at man selv i de sidste Dage har stridt derom i Bladene; men jeg er ved mange Samtaler, baade med Landbrugere og Skolelærere, bleven overtydet om, at disse Bløiefrier, da hele Landbruget og navnlig ogsaa Bløiningen nu er indrettet paa en anden Maade, ikke have nogen virkelig Betydning. Jeg vil nu slet ikke nægte, at der kan være enkelte Mænd, der i de Dage lige-